

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČNIKOVA ULICA 8 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-34, 31-35 in 31-36 — deluje vsak dan opoldne — Mesecni naročnina 11.— Kz.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Italiji in tujini: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu: Ljubljana številka 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Berlin 12. marca, s. Nemška brza bojna letala so danes popoldne napadla pristaniško mesto Hastings ob južni obali Anglije. Rusline bombe ki so jih odvrgle številne eskadre, sledeč si v več valovih so povzročile požare in opustošenja, zlasti v oskrbovalnih skladih in vojaških objektih. Vsa nemška letala so se vrnila na svoja oporišča.

Odlična razstava v prehodu nebotičnika

Akad. slikar Fran Klemenčič je v Kosovem salonu postavil na ogled zbirko svojih novjših umetnin

Ljubljana, 12. marca. Po veliki kolektivni razstavi v Jakopičevem paviljonu leta 1941., s katero je dosegel viden uspeh, je akad. slikar Fran Klemenčič prve razstavil zbirko 18 svojih slik v Kosovem salonu v prehodu nebotičnika.

Če se povrnemo k razstavi leta 1941., s katero si je Klemenčič stekel vsestransko priznanje in zavidanja vreden sloves, moramo ugotoviti, da je tudi v zadnjih treh letih šla njegova pot nazgor, la je tudi med tem znatno napredoval in da tudi svojega viška verjetno še ni dosegel. Umetnik se očividno pomlaja in po njegovi izredni svežosti podajanja izgleda, da ima še dolgo pot pred seboj. Predstavlja se nam kot pravi mojster.

Razstavljene umetnine so vse prvovrstne in že na prvi pogled je razvidno, da jih je ustvarjala mojsrska roka velikega umetnika. Zlasti opozarjajo naše oči na »Interieur« z deklico pri oknu, »Tihožitje z vinom«, »Rožar«, »Tihožitje s pupo« in »Nageljik« ter v srednji izlozbi »Tihožitje z vrčcem«.

Fran Klemenčič je izredno delaven, »ztrajen in žilav ter se je s temi vrtilinami, ki mu jih je narava dala v tolikšni meri, daljšo dobo posvetil iskanju sebi najprimernejšega izražanja in podajanja narave, kakor jo on v svoji individualnosti vidi. Njegova dela so polnogloboke studija in poglobljanja v naravo, ki je v pravem pomenu besede učitelja njegove umetnosti. On išče v naravi razpoloženja v različnih svetlobnih prehodih, ki jih podaja z vso širino svojega čutila. Krepko in elementarno, brez priznanašnja riše z barvo in modelira do vseh potankosti. Njegove slike se odlikujejo po izredni svežini barv in tehnični podjajnji. Pri vsem svojem temperamentu in neugnanji sili pa ostaja vedno lirski. Akordi njegovih barvnih ploskev so s tako jasno,

harmonično in s prilojeno virtuoznostjo podani, da bi mu bilo v tem pogledu v naši sejanji generaciji težko najti tekmeča. Klemenčič je možat, odločen in krepak temperament, ki zagrablja svoj motiv z vso silo in odločnostjo fanatično uverjenega umetnika.

Prav na taki višini kakor v interieurjih in tihožitjih je Klemenčič tudi v krajini. Odlična umetnina je slika »Hiša na Viču«. Prav to delo je zelo izrazito za njegovo umetnost in njegov nagnan temperament. Skoraj z brutalno silo je zamahnil to lepo delo, a pri vsem tem vtisnil v sliko pečat velike lirike. Odlična je tudi snežna krajina »Gradaščica v zame« v srednji izlozbi. Resnično prekipavanje barv pa so njegova tihožitja, cvetje in interieurji. Koliko cvetenja, dehtenja in žarenja je v njih! Polje kakor nalašč za Klemenčičovo paleto. Presenečen obstaneš pred njegovimi slikami, nekaj čudovito močnega, nekaj čisto osebnega, to, kar ne viliš nikjer drugje, te priklene k izlozbi in če hočeš ali ne hočeš se moraš seznaniti z novimi in najnovejšimi umotvori mojstra Klemenčiča.

Fran Klemenčiča poznamo iz prejšnjih razstav kot virtuozu v slikanju z lopatico, a to pot se nam predstavlja kot mojster čopiča. Od razstavljenih slik so slikane z lopatico samo pokrajinske slike, ki pa so očividno starejšega datuma kakor ostale slike. Če se je umetnik lopatico iznevil, ne vemo, vsekakor je virtuos v enem in v drugem.

Sedanja razstava v Kosovem salonu v prehodu nebotičnika je redek kulturen dogodek. Z odličnimi slikami, ki jih je postavil na ogled leosegal akad. slikar Fran Klemenčič zavidanja vreden moralen uspeh, k temu pa mu želimo še gnoten uspeh. Oglejte razstave, ki bo odprta le še kratek čas, toplo priporočamo.

Izpred okrožnega sodišča

Obsojen tat in uničevalec tujega gozda — »Reveži«, ki so si nasekali celo do osem kubičnih metrov drv

Ljubljana, 12. marca.

V četrtek se je pred sodnikom poedincem nadaljevala razprava proti sobosilkarju Ferdinandu J. iz Dravclj, ki ga je državni tožilec tožil zaradi samolastnega in tatinskega sekajanja dreves v tujem gozdu. O zadevi smo že poročali po prvi razpravi. Kakor mnogim Dravcljčanom je tudi obtoženec »an. misli, da je nastopil čas, ko se sme jemati tuje blago kjer koli se najde. Ljudje se kar tekmovali, kdo si bo navozil več drv iz bližnjih gozdov, ki so bili last raznih posestnikov. Sekali so vseprek, mlada drevesa in najlepša, stara, primerna za obdelavo. Nastopila je prava pošpora uničevanja gozdov in noben poskus treznih ljudi, odvrniti uničevalce od njihovega vandalskega početja, ni pomagal. Če so poskusili lastniki zaščititi svojo lastnino, so jih zasmehovali, češ glejte kakšni so, kako neumljenjo preganjajo »reveže«. Kdor se ni hotel uklopniti in je zahteval, naj zapuste njegov gozd, je bil v življenjski nevarnosti. »Reveži« drvarji so bili takoj pripravljivi s sekirami in žagami navlati, na »krivične« preganjalce. Kakšni reveži so bili ti, tatje, pa je najbolje pokazala preskava. Niso se namreč zadovoljili z butaro drv, temveč so si jih nekateri nasekali kar več kubičnih metrov. Tako so pri nekem Dravcljčanu našli osem kubičnih metrov nakradenih drv. Večina jih je navozila domov dva do štiri kubične metre. Razunajo, da so samo v enem gozdu nasekali za okoli 90 kubičnih metrov drv. Včasih je bilo kar po 15 ljudi naenkrat v enem gozdu.

Ko so jih prišli in se je začela preskava, so se naivno izgovarjali, češ »misli mi, da je gozd škofov in da se v njem lahko seka, ker je cerkev«. Gozd je bil sicer res škofov, vendar nima ta škof nič skupnega s cerkveno lastnino. Tako se po domače pravi posestniku Rohodi iz St. Vida na Ljubljano. Kakor smo že v prejšnjem poročilu povedali je bila večina izsekovalcev deležna amnestije in bodo morali samo povrniti škodo, ki jo bo ugotovil na tožbo prizadetega posestnika civilni sodnik. Edini, ki ni bil deležen amnestije, ker je bil že več kakor trikrat kaznovan, je bil Ferdinand J.

Obtoženec se je v preiskavi zagovarjal, da ni aekal drv v gozdu omenjenega posestnika, temveč v nekem drugem gozdu pod Toškim čelom. Izdal se je za detektiv, ki je vodil začetno preiskavo. Tedaj je vprico nekoga moškega priznal, da je tudi on sekal v škofovem gozdu. Tako je izpovedal v četrtek kot priča zaslišani detektiv. Kljub temu je obtoženec tudi na tej razpravi še naprej tajil krivdo. Ni pa bilo niti enega dokaza, ki bi bil ustvaril vsaj dvom o njegovi krivdi. Zato ga je sodnik obsodil na 1 mesec strogega zaporu in 1 leto

izgube častnih pravic. Zasebni udeleženci, zastopniki oškodovanega posestnika mora povrniti 500 lir.

Zaupani mu denar je zapil

Rus Aleksander A. ni bil doslej še nikoli kaznovan. Doma je iz voroneške gubernije, sedaj pa je prostojen v Ljubljano. Preživljal se je počeno z delom svojih rok. Sredi februarja so ga aretirali, ker je bil prijavljen policiji zaradi utaje 720 lir. Dve stranki sta mu denar zaupali, ker se je bil obvezal, da jim bo dobavil kurivo. Z dobavo pa ni bilo nič. Oškodovanci sta imeli še nadaljnje stroške, ker sta morali plačati vozniku, ki sta ga najeli za prevoz, 140 lir.

Obtoženec je denar na debelo zapravljal v gostilni. Prče so vedele povedati da je celo otroke silil piti kuhano vino in jih je upajnil. Na zatožni klopi se je obtoženec tet očitkov branil in izjavljal, da mu je žal, ker je denar utajil. Sodnik ga je obsodil na 5 mesecev strogega zaporu in 1 leto izgube častnih pravic, pogojno za dobo 3 let.

Iz Hrvatske

Nemška »Ljudska pomoč« na Hrvatskem. Lani 6. januarja se je Hitler obrnil s pozivom na vodjo nemške narodne skupine na Hrvatskem Branimirja Altagayerja, naj prisloži na pomoč novoustanovljeni organizaciji nemške »Ljudske pomoči« na Hrvatskem. Zbirke za to socialno ustanovo so vrgle lani nad 8 milijonov kun, zbirke za zimsko pomoč nad 4.000.000, zbirka Nemcev 9. novembra pa nad 16 milijonov kun. Poleg rednih družinskih podpor siromskim Nemcem se uporabljajo ta denarna sredstva tudi v splošne socialne namene. Med drugim je bilo organiziranih 40 stalnih otroških vrtcev, v katerih je nad 2.500 otrok, čez poletje je bilo otvorenih še 60 poletnih vrtcev za okrog 3.300 otrok. Otvorjena sta bila dva mladinska poletniška doma. Siromski Nemci so dobivali živila, obleko, perilo in obutev.

Dr. brodečna filatelistična razstava. Hrvatska filatelistična zveza je predi od 21. do 25. t. m. v spomin a 70 letnico proglativne Zagreba za svobodno in kraljevsko mesto dobrodelno filatelistično razstavo. V pravlavo tega zgodovinskega dogodka je prmetno ministrtvo dovolilo izdati spominsko znamko v vrednosti 3.50 kune. Na znamki je slika zagrebškega grba, nad njo pa zložena bula s pečatom kralja Bele III. Teh znamk bo natisnjenih 180.000. Znamke pridejo v promet na dan otvoritve razstave, ki bo prirejena pod naslovom »Zagreb

Nekaj časa je bilo vse tiho. Čaše so se znova napolnile, potem je pa spregovoril tretji:

— Zenska, ki sem jo spoznal jaz oni dan, je čisto drugačna. Lepota in očarljivost sta združeni pri nji z izrednim intelektom. Kot strokovnjak sem postavil za to žensko naslednjo diagnozo: sodobna zenska. Zenska, ki ne vidi v moškem nič drugega razen dobrega tovariša, s katerim lahko o vsem govori. Pred to žensko ni treba skrivati nobene misli, pa naj bo še tako drzna. Tak zenska mnogo ve, pa naj gre za ljubezen, literaturo ali sport. To je tip ženske, ki mora biti sodobnemu moškemu najbolj všeč. Toda — — —

Kar je obmolnil in čez nekaj časa zaspeetal:

— Ah, evo je!

Njegova tovariša sta se skrivaj ozrla tja, kamor je bil pogledal Opazila sta lepo, elegantno oblečeno žensko v spremstvu že priletnega gospoda. Prav kar sta bila vstopila v lokal.

— Nemogoče!

Glas se mu je tresel. Na obrazu se mu je poznalo presenečenje in razburjenje.

— Neverjetno! — je zamrmral drugi ves iz sebe.

— Kaj jo morda poznata? — ju je vprašal tretji začuden.

— Seveda, to je namreč moja temperamentalna prijateljica, — je odgovoril prvi — In moja žena, — je pripomnil drugi.

Tretji pa soln ni več odprl ust. V dušni je izpraznil čašo, natočil drugo in jo tudi izpil do dna.

Potem so se na vsi trije zamišljeno zgedali v svoje čaše. Oni — strokovnjaki.

na znamkaha. Na razstavi dobil vsak posestnik največ štiri priložnostne znamke. Iako bodi lahko dobili spominke znamke vsi filatelisti. Osmutek za spominsko znamko je izdelal akademski slikar Oto Antonini.

Nova hiša v Zagrebu. Ob bolnici za alezije bolezni grada s podporo državnih oblasti trinadstropno stanovanjsko hišo, ki bodo znašali stroški za njo 4 milijone kun. V nji bo soba za dežurne zdravnike, sobe za bolniške strežnice in dvosobna stanovanja za samske zdravnike.

Strogo kaznovan mlinar. Banjaluške oblasti so kaznovala lastnika parnega mlinarja v Adolftalu Ljubo Dujmoviča s 500.000 kun globe, s 6 meseci zaporu in enim letom ustavitve obrata, ker je prekršil navedbo o mletju pšenice.

Pospeševanje pridelovanja sončnic. Da bi se čim več kmetovalcev lotilo pridelovanja sončnic, je bilo sklenjeno, da dobi vsak pridelovalec posebno državno nagrado in sicer 7 kun za vsak kg semena. Lanski pridelek so prodajali pridelovalci po 8 kun, tako da bodo dobivali letos za sončnično seme po 15 kun kg. Poleg tega je pa ministrstvo narodnega gospodarstva dovolilo, da dobi vsak pridelovalec po poldrug kg sladkorja za vsakih 100 kg tovarna izročenega sončničnega semena. Obenem bo pa lahko kupil vsak pridelovalec po maksimalnih cenah 2 kg rafiniranega olja in 10 kg droži za živinsko krmo.

Dopolavoro v Ljubljani

Uradno poročilo vodstva Pokrajinskega Dopolavora v Ljubljani o delovanju ustanove od 1. do 7. marca pravi:

Dne 1. marca so bili številni vojaki pokrepani v okrepevalnici ustanove na glavni železniški postaji, v kantini na Taboru pa obdarovani z živili.

Dne 2. marca je vodstvo ustanove izročilo poveljstvu IV. bataljona Črnih strajc »Montagna« radijski sprejemnik znamke »Magnadine S. V. 67«, številni vojaki pa so bili pokrepani in obdarovani.

Dne 3. marca je bila v Kočevju filmska predstava za pripadnike Oborožene sile, v Ljubljani pa so bili vojaki pokrepani in obdarovani.

Dne 4. marca je bila v Kočevju druga filmska predstava za pripadnike Oborožene sile, vojaki v Ljubljani pa so bili pokrepani in obdarovani.

Dne 5. marca je bila v Kočevju tretja filmska predstava za pripadnike Oborožene sile, v Ljubljani pa je bila nadaljnja skupina vojakov pokrepana in obdarovana.

Dne 6. marca je bila na sedežu v Ljubljani filmska predstava za pripadnike Oborožene sile, vojaki pa so bili pokrepani in obdarovani.

Dne 7. marca sta bili na sedežu ustanove v Ljubljani dve filmski predstavi, ena za slovenske dopolavoriste in ena za pripadnike Oborožene sile. Filmska predstava za vojaštvo je bila tudi v Kočevju. V Ljubljani je bilo znatno število vojakov pokrepanih in obdarovanih.

Razdeljevanje petroleja

Stranke, ko so prejle nakaznice za petrolej za razsvetljavo pri mestnem preskrbovalnem uradu, naj prevzamejo nakazano količino petroleja do ponedelja 15. t. m. Ker bude s tem dnem vse nakaznice izgubile svojo veljavo.

Trgovci, ki so na te nakaznice razdeljevali petrolej za razsvetljavo morajo do 18. t. m. predložiti mestnemu preskrbovalnemu uradu obračun in navesti po stanju z dne 15. t. m. količino zaloge petroleja za razsvetljavo, ki ostane do nadaljnjega pod zaporo.

Nadaljnje razdeljevanje petroleja za razsvetljavo bo objavljeno v dnevnikih.

Prepoved izdelovanja in prodaje slaščic

Smatrajoč za umestno, prilagoditi pri izdelovanju slaščicnih izdelkov predpise o uporabi raciniranih in kontingentiranih predmetov prdpisom, ki so veljavni v drugih pokrajinah Kraljevine je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino izdal naredbo o prepovedi izdelovanja in prodaje slaščic in slaščičnih izdelkov, vobče, ki je objavljena v »Službenem listu« z dne 10. marca t. l.

Od 15. marca 1943-XXI naprej se prepoveduje izdelovanje slaščic in slaščičnih izdelkov vobče za prodajo, izvzemši naslednje vrste proizvodov:

1) trde karamele, gole, navadna vrsta; 2) sladkorčki iz čistega sladkorja z mandeljini; 3) avtarkična čokolada navadne vrste v tablični pakiranih in kolačkih v teži nad 25 g; z lesniki mandeljini; njih testom, trdim masčobami, sladkorjem, mlekom, pinjolami, pistacijami in morebitnimi drugimi nadomestni m. surovinami; ki jih predhodno odobri pristojno zdravstveno oblastvo; 4) hranilne moke (brez kava) s sladkorjem ali brez njega ali s kakavom v razmerju ne manj kakor 20% in s sladkorjem kot nadomestek za oslajen; kakao v prahu, z lesnik, mandeljini medom mlekom in morebitnimi drugimi nadomestni m. surovinami; ki jih predhodno odobri pristojno zdravstveno oblastvo; 5) slaščice v sadja ali sadnih nadomestkov, rodno odobrenih pri pristojnem zdravstvenem oblastvu č. niso t izdelki napravljeni z uporabo žitne ali sočvne moke in kosmičev, raciniranih masčob, mleka mlečnih proizvodov in jaje.

Količine slaščičnih proizvodov drugih vrst kakor so dovoljene po prednjem členu, izdelane zakonito pred 15. marcem 1943, se postavljajo pod zaporo na razpolago »Prevodu« in se morajo prijaviti do včetega 25. marca 1943 temu zavodu ki izda odredbe glede uporabe teh zalog.

Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo po postopku iz naredbe z dne 20. januarja 1942-XX, št. 8 v denarju do 5000 lir v hujših primerih pa z zapozrom do dveh mesecev in z začasnimi ali trajnim odvzemom obrtne pravice.

S to naredbo se razveljavljajo vse druge, njej nasprotujoče in z njo nezdružljive določbe.

Maksimalni cenik za zelenjavo in sadje

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je predpisal nov maksimalni cenik za zelenjavo in sadje št. 4, ki velja od srede 10. t. m. naprej in določa naslednje maksimalne cene (vse za kg; prva številka označuje ceno v trgovini na debelo, druga pa ceno v trgovini na drobno; v oklepajih so določene cene kolikor so spremenjene):

Cesen 9.30 lire na debelo — 10.60 lire na drobno; karfiola 2.75 — 3.45 (3.10—3.60); čebula 2.65 — 3.25 (2.60—3.05); kopr (finoki) 2.15 — 2.70 (3.40—3.90); solata edivija 3.50 — 4.50; solata glavna 2.45

— 3.10 (4.15—4.95); radič 6.70 — 7.50; spinaca 3.50 — 3.70 (4.60—5.40); zelena 4.80 — 5.80 (4.60—5.60); pomaranče 1a 7 — 8 (6.70—7.70); limone 1a 15 cm obsega 3.10—4.15, za kos 0.40 (3.45—4.50, za kos 0.55); mandarine 0.85 — 5.50 (4.55—0.20); jabolka 1a (na primer zlata parmena) 5.90—6.50.

Gornji cenik velja le za uvoženo blago, za domače pridelke pa veljajo v prodaji na drobno maksimalne cene tedenskega mesta, nega tržnega cenika. Cene se razumejo brez tare. Za blago prve vrste velja le zaurvo, za prevoz sposobno blago in so izločeni pridelki, ki so izobličeni, poškodovani ali nagnati ali nezdostno sočnati. Cene veljajo za blago, očiščeno zunanjih in neiznitih listov. Ta cenik mora biti izvešen na dobro vidnem mestu v trgovinah na debelo in v prodajalnicah na drobno. Groisti morajo izstaviti kupecem račun z označbo blaga, kakovosti in enote cene. Na zahtevo morajo tak račun izstaviti tudi preprodajalci. Civilni komisari lahko spremenijo te cene navzdol, vsako spremembo navzgor pa mora odobriti Visoki komisar. Za proizvode, ki jih ta cenik ne navaja, veljajo cene iz prejšnjega zadnjega cenika. Kršitelji predplov tega cenika se kaznujejo po uredbi z dne 28. januarja 1942-XX št. 8 in z dne 25. novembra 1942-XXI št. 215.

Sportni pregled

Tableteniško prvenstvo moštev za 1. 1942/1943

Z odobritvijo OND pripravlja Hermesova sportna sekcija za nedeljo 14. t. m. tableteniško prvenstvo moštev. Prireditelj bo v igralni dvorani pri Mikliču in se bo začela ob 14. Po razpisu ima pravico sodelovanja vsak klub le z enim moštvom treh igralcev. To in pa dejstvo, da igra vsako tekmovalstvo z vsakim do zmage na 5 točk, bo tekmovalstvo posebno povzdignilo, saj bodo zopet na startu samo najboljši igralci. Nikakor pa ne bo ta prireditelj repiza nedavnega turnirja najboljših deveterice, ker se bodo sedaj borila med seboj moštva. Šlo bo sedaj predvsem za klubske in ne posameznikove uspehe.

Naslov najboljšega moštva brani Korotan, ki si je moštveno prvenstvo priboril na nedavnem pokrajinskem prvenstvu. Z Bradeskom ima seveda Korotan veliko izgledov, da bo tudi v nedeljo ponovil svoj uspeh. Ne smemo pa podcenjevati njegovega nasprotnika. Zlasti Mladika mu lahko prekrži njegove načrte. Na turnirju deveterice je pokazala, da razpolaga z najboljšimi izenačenimi trojki, ki je pobrala največ razpoložljivih točk. Roman Strojnik, Recek in Keržič bodo nedvomno storili vse, da se uveljavijo. Zaposlavljati tudi ne smemo Hermesovce, ki so se na turnirju deveterice borili precej nesrečno, zlasti ker je popolnoma odpravedal Poženel. Če bo slednji v nedeljo zopet v formi, se Hermesovi izgledi močno približujejo izgledom ostalih. Prav zato ni mogoče s sigurnostjo napovedati, kdo bo zmagovalac. Turnir bo tem bolj privlačen.

Igralo se bo istočasno na dveh mizah in bodo mogli gledalci opazovati isto igro, ki jim bo bolj ugaljala. Da bodo borbe napete in da bodo nudile mnogo užtika, nam ni treba posebej poudarjati. Igralo se bo z Olimpija žigancim. Vstopnina bo propagandno nizka.

Livorno in Triestina

Po pomembnem uspehu, ki ga je dosegel Livorno v nedeljo, ko je porazil Ambrosiano ter s tem ponovno izjavil, da je »resnejši« kandidat za letošnjega prvaka italijanskega nogometnega prvenstva v diviziji A, igra to nedeljo doma s Triestino. Tej so sicer točke zelo potrebne, malo verjetno pa je, da bi jih dobila baš proti najboljšemu moštvu. Najbolj napeta bo tekma v Milanu, kjer se bosta udarila Ambrosiana in Juventus. Spored nedeljskega IX. povratnega kola je v diviziji A naslednji:

Torino: Torino—Venezia. Genova: Liguria—Milano. Bergamo: Atlante—Vicenza. Rim: Lazio—Fiorentina. Bologna: Bologna—Roma. Bari: Bari—Genova. Milan: Ambrosiana—Juventus. Livorno: Livorno—Triestina.

V diviziji B se bodo moštva v nedeljo razvrstila takole:

Pisa: Pisa—Pro Patria. Pescara: Pescara—Novara. Savona: Savona—Alessandria. Cremona: Cremonese—Modena. Videm: Udinese—Pescia. Siena: Siena—Anconitana. La Spezia: Spezia—Palermo. Lodi: Fanfulla—Padova in Rim: Mater—Napoli.

Pro Patrii grozi nevarnost, da bo še bolj potisniena iz vodstva Pisa ji bo nevaren nasprotnik, posebno, ker tudi sama računa na možnost kvalifikacije za divizijo A. Zanimiva bo tekma v Cremoni, kjer bo Modena imela velike težave z izvrstnimi domačini. Spezia se tako ponuja prilžnost, da se zopet povzpne sama v vodstvo.

Šport na Hrvatskem

Jesensko nogometno prvenstvo se je v zagrebškem II. in III. razredu zaključilo takole: II. razred: Viktorija 12, Trešnjevka in Zagorac 8 Kvaternik, Uskok in Sparta 7. Zvonimir 4 in Trnje 3. — III. razred: Mesarski 10, Graficar 9, Meteor 7, Savica 5, Jarun in Grič 4, Croatia 3.

Med streli zgoditkov prvega razreda se je v jesenskem delu prvenstva najbolj uveljavil Haškovec Kleščić, ki je rabl 12 zgoditkov. Sledijo mu Cimermančič in Beda s po 9 in Wölfi in Lesnik s po 8 zgoditkov. Skupno je doseženih jeseni 126 zgoditkov v 24 tekmah, kar pomeni, da je padlo povprečno na vsaki tekmi več kakor 5 zgoditkov.

Concordia je v ponedeljek 1. marca igrala trening tekmo z železničarjem. Nastopila je z novo pridobitvijo v napadu z izvrstnim osiškim igralcem Rupnikom. Premagala je železničarje 4:1.

V nedeljo 28. februara so zagrebški smučarji prireditli na skakalnici na Sljeme propagandno skakalno prireditelj, ki so se je udeležili člani Zagreba in Haška. Zmagal je Boris Strossmayer od Zagreba. Preskočil je 21. 25 in 24 m. Drugi je bil Edo Gluhak, tretji Abdon Füllpp.

— Iz zbora nogometnih sodnikov. Ono-
varjajo se vsi 84 sodniki, da nemudoma
podaljšajo stare izkaznice in plačajo čla-
varino ter za obnovitev izkaznice skupno
15 lir. Izkaznice se podaljšujejo vsak dan
med 17 in 18 uro na sedežu Zveze v pi-
sarni CONI-ja. Prav tako je treba nemi-
doma dostaviti vsa eventualna opravila
nesojenja in jih podkrepiti s tehnični raz-

logi, da se bodo vsi sodniki, ki so bolni,
izvzeli od opravljanja svoje funkcije. S
tem bo tudi olajšano delegiranje sodnikov.

23 let državni upravitelj

1. marca 1920. je bil izvoljen bivši vice-
admiral avstro-ogrsko vojne mornarice
Nikolaj Horthy pl. Nagybanya za madžar-
skega državnega upravitelja. Jeseni 1919
se mu je bilo posrečilo uspešno organi-
zirati madžarsko narodno vojsko in zatreti
komunzem na Madžarskem.

Horthy je bil rojen 18. junija 1868 v
Kenderesu kot potomec stare protestan-
tvske plemiške rodbine. Gimnazijo je do-
vršil v Edinburgu, potem je za študiral na
mornariški akademiji v Fiume, in leta
1886 je postal pomorski kadet. V bivši
avstro-ogrski vojni mornarici je napre-
dovao izredno hitro. Opetovano je zave-
maal visoka mesta. V letih 1909. do 1914. je
bil pa pobočnik cesarja Franca Jožefa.
Med prvo svetovno vojno je poveljeval
Horthy vojni ladji »Habsburg«, od de-
cembra 1914 do konca maja 1917 pa slove-
či križarki »Novara«, ki je dosegla med
vojno velike uspehe. V začetku 1918. je
prevzel Horthy kot viceadmiral poveljstvo
nad vso Avstro-ogrsko vojno mornarico.
Po zlomu Avstro-Ogrske je odločil po-
veljstvo in se vrnil domov, kjer je preži-
vel do pomladi 1919 na svojem velepos-
stvu v Kenderesu. Bil je član szegedinske
protiboljševiške vlade. Ko je bil pa ko-
munistični režim Bela Kuhna zatrt, je po-
stal Horthy državni upravitelj.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Petek, 12. marca: Gregor I. pa-
pež.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matice: Krvava svatba.
Kino Sloga: Medeni mesec.
Kino Union: Ljubavni napoj.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marjini trg 5; Deu-
Klanjšek Dia, Cesta Arle Rea 4; Bohinec
ded., Cesta 29, oktobra 31.

Iz pokrajine Trieste

— Maša zadušnica za padlim triestinskim
poročnikom. V katedrali sv. Justa v Triestu
je bila maša za lušnica za pokojnim poro-
čnikom Linijem Veronesi, ki je padel na
tuniskem bojišču. Livij Veronesi je sin Tri-
esta, njegov oče je bil znan garibaldinec.
Maše zadušnice so se udeležili poleg pokoj-
nikovih svojcev fumiški legionarji, skvadri-
sti, zastopnice ženskih fašijev in liktorska
mladina. Mašo zadušnico je daroval mons.
Galvani.

— Samo ena mati. V triestinskem filo-
drammatically uprizarjajo komično sentimen-
talno odrsko delo z naslovom »Samo ena
mati.« Sodelujejo v glavnih vlogah Marcela
Marcelli ter Berto De Rosé.

— Junaska smrt triestinskega pilota. Te
dni je padel na sredozemskem nebu poro-
čnik-pilot Sergij Albanese, po rodu iz Tri-
esta. Bojeval se je v neštetih zračnih bit-
kah nad Francijo, Anglijo, bivšo Jugosla-
vijo ter Malto. Med drugim se je udeležil
tudi bombardiranja tuluskega pristanišča.
— Nezgoda v go

Kazni za prestopke obrtnih predpisov

Urad za nadzorstvo cen pri Visokem komisarjatu objavlja:

Kr. policija v Ljubljani je od 1. do 15. februarja izrekla naslednje kazni zaradi šenja prehranbenih predpisov:

zaradi zviševanja cen: Podboršek Hele, prodajalca Sentpeterska 52, 500 lir globe, 10 dni zatvoritve obrata, Nemančič, posestnik, Rodine 11, naznanjen eskemu poglavarstvu v Črnomlju, Zdole, prodajalca, Draga 61, 500 lir globe, 10 dni prekinitve obrata, Pestotnik, farja, trgovka, Prečna ulica 4, 3000 lir globe, 20 dni prekinitve obrata, Cudek, farja, trgovka, Vodnikov trg 4, 3000 lir globe, 20 dni prekinitve obrata, Sirok, prodajalca, Albanska 29, 500 lir globe, 8 dni prekinitve obrata, Kregar Ana, prodajalca, Riharjeva 17, 1000 lir globe, 10 dni prekinitve obrata, Derenda Kata, Borštnikov trg 2, 1000 lir globe, 10 dni prekinitve obrata, Leskovec Vincenc, gostilničar, Tržaška 161, 1500 lir globe, 10 dni prekinitve obrata, Pelan Augusta, trgovka, Kongresni trg 10, 500 lir globe, Novak Neža, gostilničarka, Rimska 9, 1000 lir globe, Zupančič Ivan, posestnik v Črnomlju št. 110, naznanjen eskemu nadzorstvu v Črnomlju;

zaradi nakupa bele in koruzne moke brez živinskih odrezkov: Dežman Josipina, trgovka vajenka, Sp. Hrušica 13, 500 lir globe;

zaradi skrivnega nakupa slanin: Torcar Ernest, trgovski zastopnik, Frankopanska 27, 1000 lir globe; Strah Josip, gostilničar, Zaloška 10, 1000 lir globe;

zaradi skrivnega zakola in nakupa mleka brez oblastvenega dovoljenja: Polajnar Leopold, zasebnik, Sv. Petra nasip 2, 3000 lir globe, 10 dni prekinitve obrata;

zaradi izgotavljanja mesnih jedil na prepovedan dan: Habjan Marija, gostilničarka, Celovška 41, 1000 lir globe, 10 dni prekinitve obrata;

zaradi nedovoljenega nakupa mesa po višji ceni in zaradi prodaje govedine na prepovedan dan: Strajnar Ivan, mesarski pomočnik, Potokovška 8, 1000 lir globe;

zaradi nedovoljenega nakupa mleka: Polajnar Leopold, zasebnik, Sv. Petra nasip 2, 2000 lir globe;

zaradi prodaje vina po neodobreni ceni: Megušar Alojzij, poslovođa trgovine z jestvinami, Strelška 33, 1000 lir globe, 5 dni prekinitve obrata;

zaradi nakupa oblačilnih predmetov z odrezki drugih oseb: Zihelj Anton, železnikar, Polica 11, 1500 lir globe;

zaradi prodaje tkanin po neodobreni ceni: Urbanc Franc, trgovec, Sentpeterska 1, 1500 lir globe, 10 dni prekinitve obrata;

ker niso izvešili cenika: Vodnik Alojz, prodajalca, Tržaška 26, 500 lir globe; Staut Katarina, fotografka, Bleiweisova 35, 500 lir globe; Marolt Ivan, krčmar, Vidovdanska 24, 2000 lir globe, 20 dni prekinitve obrata; Bric Leopold, krojač, Bleiweisova 96, 500 lir globe;

Od 16. do 28. februarja je Kr. policija izrekla zaradi istih prekrškov naslednje kazni:

zaradi zviševanja cen: Benedik Ivana, trgovka, Frančiškanska 3, 1000 lir globe, Kajfež Anton, gostilničar, Florjanska 4, 1500 lir globe, Černe Frančiška, gostilničarka, Dalmatinova 15, 2000 lir globe in 20 dni prekinitve obrata; Podboršek Peter, trgovec, Celovška 34, 3000 lir globe, 30 dni prekinitve obrata; Gjura Terezija, prodajalca, Grajska planota 1, 500 lir globe; Mihelič Ana, gostilničarka, Sv. Petra nasip 37, 1000 lir globe, 10 dni prekinitve obrata; Bricelj Ivan, gostilničar na Peči 39, 1000 lir globe, 10 dni prekinitve obrata; Zunič Stefanija, prodajalca, Ciril-Metodova 52, 1000 lir globe; Peterka Franc, slaščičar, Ciril-Metodova 47, 500 lir globe; Kriz Franc, posestnik buffeta na Bleiweisovi 77, 1000 lir globe; Marinkšek Nikolaj, gostilničar, Prečna ul. 6, 1000 lir globe, 10 dni prekinitve obrata;

zaradi nedovoljenega nakupa ostankov koruze: Rihtar Ludmila, trgovka, Privoz 8, 500 lir globe;

zaradi skrivnega nakupa slanin in surovega masla: Marn Lucija, gospodinja, Tomačevo 15, 500 lir globe;

zaradi prodaje surovega masla brez dovoljenja: Knavs Angela, gospodinja, Hrib 46, 1000 lir globe;

zaradi prodaje masločob brez odvzema odrezkov: Bahovec Josip, trgovec, Sv. Jakob trg 7, 1500 lir globe, 15 dni prekinitve obrata;

ker je postregla z govejim golačem in klobasami na prepovedan dan in po zvišani ceni: Lukež Ana, Vodnikova 63, 1000 lir globe in 10 dni prekinitve obrata;

zaradi nakupa racioniranih živil brez odrezkov: Ipavec Ana, frizerka, Smarska 100, 500 lir globe; Eker Ana, prodajalca, Cesta dveh cesarjev 107, 1500 lir globe; Malgaj Ivan, delavec, Trstenjakova 7, 500 lir globe;

zaradi prodaje čebule v prahu po neodobreni ceni: Menardi Cezar, poslovođa tvrdke »Celona«, Breg 20, 500 lir globe;

zaradi opušene prilave vina: Podboršek Peter, Celovška 34, 1000 lir globe;

zaradi prodaje vina brez dovoljenja: Urh Josip, trgovec, Vrbovska 6, 2000 lir globe; Braz Volko, trgovec, Zaloška 51, 2000 lir globe; Zupan Julij, trgovec, Drenikova 12, 2000 lir globe; Lasan Jurij, zasebnik, Vodnikova 71, 2000 lir globe;

ker je opustila zabeležbo o prihodu in izdaji racionirane blaga: Kajfež Frančiška, gostilničarka, Florjanska 4, 1000 lir globe;

ker ni izvešila cenika: Lavrih Marjeta, prodajalca, Strelška 10, 1000 lir globe, 10 dni prekinitve obrata;

Sresko poglavarstvo v Ljubljani je v teku meseca januarja zaradi istih prekrškov izreklo naslednje kazni:

zaradi nakupa tkanin brez odrezka: Jernejč Stane, Vrhniška, 300 lir globe;

zaradi skrivnega zakola: Mehle Ana, Ponova vas, 500 lir globe in zaplemba blaga, Boh Josip, Stranska vas, 1000 lir globe, Kržič Ivan, Rakutna, 100 lir globe;

Rode Franc, D. M. v Polju, 500 lir globe in zaplemba blaga;

zaradi nedovoljenega nakupa in prevoza živil: Turk Alojzij, Višnja gora, 50 lir globe in zaplemba blaga, Zavodnik Stanislava, Ljubljana, 150 lir globe in zaplemba blaga;

zaradi zviševanja cen: Drašler Karel, Vrhniška 300 lir globe;

zaradi nepravilnega mletja žita: Jamšek Ivan, Zg. Kašelj, 100 lir globe in zaplemba blaga, Martincič Franc, Grosuplje, 50 lir globe, zaplemba blaga, Mehle Ana, Grosuplje, 50 lir globe, Cunder Luka, Tomačevo, 100 lir globe in zaplemba blaga, Peterca Ivan, D. M. v Polju, 100 lir globe, zaplemba blaga, Srakar Ivan, Tomačevo, 100 lir globe in zaplemba blaga;

zaradi nedovoljenega nakupa surovih kož: Kuhar Josipina, D. M. v Polju, 50 lir globe, zaplemba blaga;

Sresko poglavarstvo v Logatcu je januarja 1. 1943 v istih zadevah izreklo naslednje kazni:

zaradi povišanja cen: Kunc Franc, Goronji Logatec 54, 500 lir globe in 16 lir pristojbine;

zaradi prevoza krompirja brez predpisane dovolilnice: Meze Viljem, Logatec, 100 lir globe, 16 lir pristojbine in zaplemba blaga;

Sresko poglavarstvo v Novem mestu je meseca februarja t. l. v istih zadevah izreklo naslednje kazni:

zaradi tajnega zakola in prodaje mesa na prepovedan dan in po zvišani ceni: Saje Franc, mesar, Bršlin št. 17, občina Prečna, 1500 lir globe in zaplemba blaga;

zaradi tajnega zakola: Bambič Josipina, kmetica, St. Jernej 8, 150 lir globe in zaplemba blaga;

Mestno poglavarstvo v Ljubljani je izreklo zaradi prekrškov obrtnega zakona naslednje kazni: Florjan Josip, Topniška 14, 1600 lir globe; Ercegovič Marian, Medvedova 20, 1132 lir globe in pristojbine ter zapora obrata.

Ministra nacionalne vzgoje in nacionalne kulture Karol Ambert Biggini ter Gaetano Polverelli sta otvorila v R. mu. umetnostno razstavo rimskega slikarja mednarodnega formata italijanskega akademika Ferruccio Ferrazzija. Oba ministra so sprejeli in pozdravili pred vodom v razstavne dvorane Zvezni predsednik nac. svetnik D. Marzio, sindikalni tajnik lepih umetnosti nac. svetnik Marsini, glavni ravnatelj umetnostne delavnosti Marino Lazzari ter ravnatelj umetnostne galerije nac. svetnik Orazio Amato. Razen obeh ministrov so prisostvovali umetnostni svečanosti še predsednik Kr. italijanske akademije eksc. L. Federzoni, akademiki Oppo, Selva, Cecchi, Bandini, De Stefani, senatorja Calzavini kot predsednik akademije nac. Luca ter Benicelli kot predsednik Kr. akademije lepih umetnosti, ter številni predstavniki umetnosti in kulture.

Po otvoritveni svečanosti je akademik eksc. Ferrazzij obrazložil vsem zbranim razstavljene umetnine. Vse pričajo o umetniški sili slikarja F. Ferrazzija. Minista Biggini in Polverelli sta izrazila po končanem ogledu svoje toplo priznanje ter zadovoljstvo akademiku Ferrazziju za kvalitetna umetniška dela ter siljano razstavo, ki je bila organizirana pod okriljem Konfederacije profesoristov ter umetnikov.

Nov trgovinski dogovor med Italijo in Dansko. To dni so se sestali, kakor poročajo iz Rima, članj italijanske in danske komisije za trgovinsko izmenjavo. Naloga obeh komisij je bila dopolniti dosedanje dogovore. Po večdnevni uspešni pogajanjih sta podpisala predsednik italijanske komisije poslanik Giannini ter predsednik danske komisije Oto Wadsted, opolno-močni danski minister pri Kvirinatu, nov dogovor, ki se nanaša na poglabitev dosedanjih obojestranskih trgovinskih odnosov.

Italijansko-romunska kulturna manifestacija v R. mu. V R. mu. je bila v prostoru Confindustrie prva italijansko-romunska manifestacija, ki jo je organiziral rimski GUF. Tej manifestaciji priveditvi so prisostvovali rumunski poslanik pri Kvirinatu, osebe rumunskega poslanstva, polnoštevno zbrani članj rumunske kolonije v R. mu, predstavniki vseh osnih držav, številni vsučilški profesorji ter častno zastopano rimsko kulturno občinstvo. V središču manifestacijskega sporeda je bilo slavnostno predavanje univ. prof. Klavdija Ysopescu, ki predava rumunsko književnost na rimskem vsučilišču. V svojih izjavah je razčlenjal »snove« črte latinstva, ki se javljajo v rumunščini. Po predavanju je bil koncert, na katerem so bile izvajane skladbe Perumbescua, Scarlatescua, Dragujica, Negre, Micellija, Perezza, Olivierija, Respighija, Paganinija in Pizzettija. Sledili rumunski ljudski plesi. Skladbe so odlično izvajali pianist Roman Vlad, violončel. Mate Radij ter violončel. Josip Marterano. V istih prstorih je bila te dni tudi italijansko-finska kulturna prireditve. Najprej so predavali Renzo Umberto Montini o današnji Finski, Luigi Salvini o finski poeziji, Valerio degli Abboti o plemstvu sodobnih fin-

skih pesnikov. Finske ljudske skladbe in pesmi sta izvajala Jolanda Petris ter violončel. Peter Baroni. Pri klavirju sta spremljala Gita Schelini in Lilijana Gitto. Ob zaključku so predvajali še poučni film o Finski.

Zborniški podpredsednik E. M. Gray v Florenci. V navzočnosti odličnih florentinskih predstavnikov ter številnega občinstva je predaval podpredsednik zbornice fasijev in korporacij nac. svetnik Ezio Marija Gray o potrebi znanja. Predavanje sta organizirali florentinski sekciji Nacionalnega faš kulturnega zavoda in Društva Dante Alighieri.

Zlata svetinja junaško padlemu poročniku. Zlata svetinja je bila podeljena v spomin poročniku Juliju Veniniju iz Milana. Poročnik se je na zasedeni postojanki bojeval z vzorno hrabrostjo. Postavil se je tja, kjer je bila največja nevarnost. Ko je bil ranjen, ni maral slišati za pomoč, ampak je nadaljeval z borbo. Tudi ko je bil drugič ranjen, ni omahnil. Pri tretjem strelu, ki je bil smrtonosen, se je zgrudil na tla in junaško izdihnil. Bil je sin kapitana Konrada Veninija, ki je padel v prejšnji svetovni vojni dne 20. maja 1916 na vrhu Cima Maggio.

Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« kos 20. z dne 10. marca 1943-XXI. objavlja zakone in ukaze Kraljevine Italije: zakon z dne 18. oktobra 1942-XX. št. 1344. — Odobritev pogodbe o izročanju in sodni pomoči v kazenskih stvareh, s končnim zapisnikom, sklenjene v R. mu. med Italijo in Nemčijo dne 12. junija 1942. Izmena ratifikacij glede pogodbe o izročanju in sodni pomoči v kazenskih stvareh med Italijo in Nemčijo; naredbo Visokega Komisarija: prepoved izdelovanja in prodaje slaščic in slaščičnih izdelkov vobče in objavo: maksimalni cenik št. 4 za zelenjavo in sadje, uvoženo v Ljubljansko pokrajino.

Najmlajši bojevniki bataljonov »M«. Tuliju Zari, sin maršala, je bilo 14 let, ko ga je prevzela želja po bojišču. Pobegnil je od doma in odpoštoval v Rim, kjer je menil, da bo lahko zadostil svoji neustojljivi želji. Toda tam so mu dejali, da je še premal. Vrnil se je spet domov, pa se mu je kmalu nudila prilika za nov poizkus, ko je prišel domov na dopust neki njegov znanec od 3. bersaljerskega polka. Ta mu je nasvetoval, naj se obrne do polkovnika. Bilo je novembra 1941, ko je odrlil z bersaljerji na vzhodno bojišče. Toda med vožnjo so nastale težkoče, pa se je Zari posrečilo, da je ostal med svojimi bersaljerji, ki so ga bili vzljubili. V njihovi sredini je doživel svoj ognjeni krst. Prenešal je poročila sameznim oddelkom, pa tudi na straži je stal. Svojim bersaljerskim tovarišem, ki jim je bil kakor sin, je pisal tudi pisma dragim svojem. Sedaj se je vrnil s svojimi vonimi tovariši v Rim, italijanski dnevniki pa izčrpno popisujejo dečke, ki zanimivo življajo na ruskem bojišču.

Razširjen je železniški postaje Metlika. Visoki komisariat objavlja v »Službenem listu« razglas o razširjenju železniške postaje Metlika. Ta postaja je postala zaradi nove državne meje važno tranzitno nakladnišče. Da zadosti prometnim zahtevam, namerava uprava državnih železnic povečati naprave te postaje, in sicer zgraditi tri nove tirske eno skladišče in en pomni zid ter prestaviti javno poljsko pot in jarek. V ta namen bo treba razlastiti tuja zemljišča in pravice v katastralni občini Metlika. Na preloži delegacije vzhodnih železnic ministrstva za promet v Ljubljani za uvedbo postopka upravnega obhoda in razlastitve je Visoki komisariat na osnovi odredb bivšega avstrijskega zakona od 18. februarja 1878 in naredbe od 25. januarja 1879 odredil upravni obhod z razlastitveno obravnavo, ki se pričeta 26. t. m. s sestankom komisije ob 11.30 na postaji Metlika. Načrt in seznam zahtevanih zemljišč in pravic boota razgrnjena na vpogled pri občini Metlika od l. m. ki sledi dnevu objave tega nazglašja po občini, do dneva pred ogledom Morebitni ugovori zoper povečanje in razlastitev se lahko vložijo ustno ali pisмено pri okrajnem civilnem komisariatu v Črnomlju od dneva objave tega razglašja do 24. t. m. ali pri vodji komisije med obravnavo. Prizade letniške, ki se ne bi osebno

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO MATICA - TELEFON 22-41
Predstave ob delavnikih ob 14.30, 16.30 in 18.30. Ob nedeljah ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Pretrajljiva ljubzenska zalogira med izseljenci-rudarji. Film močne in globoke vsebine ter napetega dejanja. — Sijajni igralci: Fosco Giachetti, Luisa Ferida, Beatrice Mancini

Krvava svatba

KINO SLOGA - TELEFON 22-30
Enkrat tudi film za novoporočence!

Medeni mesec

z Assia Noris, Aldo Fiorelli, Carlo Campanini
Predstave od 14.30 ure dalje

KINO UNION - TELEFON 22-21
Sijajen film po znani Donizettijevi operi

Ljubavni napoj

V glavnih vlogah: Margherita Carolo Armando Falconi in Roberto Villa. Pojejo: Margherita Carosso, Ferruccio Tagliavini in Vincenzo Bettini

Predstave: ob delavnikih ob 16. in 18.30 uri; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30 uri

Iz pokrajine Gorizia

Violončelist J. Lippi v gorizjskem krožku. Lep glasbeni doživljaj je nudil gorizjskim poslušalcem koncert izstranskega čelista Jurija Lipija v prostornih gorizjskega kulturnega krožka. Izvajal je skladbe Beethovna, Schumanna, Straussa. Pri klavirju ga je spremljal maestro Mario Moretti.

Inseriraj v »Slov. Narodu«!

udeležili obravnave, smejo zastopati sposobni in pravilno pooblašteni zastopniki. Razglas povdarja, da odškodnine za zemljišča in pravice, ki naj se razlaste, niso predmet obravnave, marveč so pridržane poznejšemu izreku rednega sodišča za primer, da se prizade lastniki in uprava železnic ne bi v tem pogledu sporazumeli.

Triestinska likovna umetnost v zalosti. Za Ernestom Crocjem je umrl drug znameniti predstavnik triestinskega slikarstva in likovne umetnosti Karol Wostry. Njegova smrt je prinesla zastopnikom triestinske likovne umetnosti globoko bol, saj je bil Wostry nestor triestinskih slikarjev. Pokojnik je študiral na dunajski akademiji. Zatem se je vrnil v Trieste, kjer si je priboril rimsko nagrado. Njegova umetnostna ustvarjalna sila je bila izredna, njegove umetnine so vzbujale občudovanje na šteštetih umetnostnih razstavah. Živel je dve leti v Rimu in se vrnil spet v Trieste. Svoj sloves je utrdil s svojim sodelovanjem na prvih Benških Biennialah in na budimpeštanski mednarodni razstavi, kjer je vzbudil pozornost s portretom slikarja Garzolinija. Odločil se je na pot v Pariz, kjer se je razvil v smeri moderne. Tukaj je izpopolnil svoje umetnostno obzorje. Tudi v Carigradu je bil, kjer je našel obilo novih motivov za svoje umetnostno oblikovanje. Med prvo svetovno vojno so ga avstrijske oblasti preganjale. Leta 1926. je imel 61 let, pa se je odločil za vožnjo čez Ocean. Zamikalo ga je v Severno Ameriko. Razstavljal je v New Yorku in si je priboril zmago pri natečaju za okras katedrale v Los Angelesu. Tudi druga umetniška dela so mu bila zaupana v Ameriki. Vrnil se je v Trieste, kjer je priredil še številne razstave svojih umetnin. Cutil pa je tudi pisateljsko žilico ter je pošiljal triestinskim dnevnikom duhovito pisane članke o Ameriki, zlasti o New Yorku in Hollywoodu. Vest o smrti slovečega umetnika je vzbudila v vseh italijanskih, pa tudi inozemskih umetniških krogih globoko žalovanje.

Obnovitev bariške bazilike. Strop bazilike svetega Nikolaja v Bariju bodo obnovili. Omenjena bazilika slovi po svojem značilnem romanskem pugijskem slogu. Potrebna vsota za obnovitev v znesku 1.030.000 lir je že zagotovljena.

Študij prepoveda. V Florenci deluje zelo živahno nacionalni zavod za proučevanje in študij dobe prepoveda. Sedaj so bili organizirani v okviru omenjenega zavoda trije tečaj s predavanji najodličnejših poznavalcev italijanske prepovedne dobe. Tečaji bodo med 12. aprilom in 28. majem.

Triestinska univerza bo uredila svoj muzej. Tudi triestinsko vsučilišče bo dobilo svoj muzej, ki ga bodo uredili v novi palači na griču Valerio. Tukaj bo zbrano vse ono dragoceno gradivo, ki je bilo pripravljeno leta 1933 za razstavo, posvečeno zgodovini borbe za triestinsko vsučilišče. Poseben oddelek v tem muzeju pa bo posvečen slušateljem triestinske univerze, ki so se udeležili bojev v Abesiniji, Spaniji ter v sedanji vojni in ki so žrtvovali svoje življenje. Delež triestinske univerze je v tem oziru zelo dragocen, saj je sorazmerno višji od onega drugih italijanskih vsučilišč. Z zlato svetinjo so bili odlikovani slušatelji Bruno Castro, Peter Colobini, Mario Granbassi, Sante Patussi in Aldo Vidussoni. Razen tega je bilo pokaščenih s srebrno svetinjo sedem slušateljev. Na polju slave so padli Valetar Batt, Josip Cameroni, Sergij Fonda, Pavel Mattussi in Fulvij Movia. Razen tega bo sestavljen seznam tudi vseh onih slušateljev, ki so bili ranjeni, ki so se prostovoljno udeležili vojne in ki so se na raznih bojiščih hrabro bojevali.

Rumunski glasbenik ter švicarski pianist v Italiji. Rumunski glasbenik in dirigent Konstantin Silvestri je prisel v Italijo, kjer bo sodeloval na nekaterih koncertih. Najprej se bo predstavil triestinskemu občinstvu, pred katerim bo dirigiral dne 14. t. m. odlično pripravljeno simfonični koncert. Na tem večeru bo sodeloval tudi znameniti švicarski pianist Pavel Baumgartner, ki je med najbolj znanimi virtuozni umetniki našega časa. Oba sloveča glasbenika bosta nastopila tudi v drugih italijanskih mestih.

Nesrečna smrt odličnega kirurga. Na svojem službenem potu je postal žrtev avtomobilske nesreče znan milanski kirurg prof. Henrik Ettore. Bil je ravno namenjen v evangelični azil, da nudi bolniku hitro kirurško pomoč. Vsa prizadevanja milanskega specialista, da bi rešili njegovo dragoceno življenje, so ostala žal brez uspeha. Umrl je, potem ko je s svojim znanjem rešil življenje šestletim bolnikom, ki so se zatekli k njemu. Bil je primarni kirurg v milanski bolnišnici Mussolini.

Nova knjižica o G. Rossiniju. Znan pisec Arturo Lanellotti je izdal te dni v Rimu v založbi bratov Palombi knjižico, ki je posvečena življenju in delu znamenitega skladatelja G. Rossinija. V knjižici je zbranih tudi nešteto anekdot, ki se nanašajo na zanimivo, pestro življenje »pesarskega laboda«. Nova publikacija bo zanimala vse ljubitelje glasbe in predvsem Rossinijevih skladb.

Operna sezona v Padovi. V okviru nove operne sezone na oltu padovanskega gledališča bodo uprizorili sledeče opere: Mascagni »Priatelj Eric«, Verdi »Rigoletto«, Giordano »Fedra«, Puccini »Mareca«, Clocagna »Baldo«. Dirigent Del Cupolo, Benvenuti in Marini.

IZ LJUBLJANE

—lj Na komornem koncertu, ki ga bo izvajal v sredo, dne 17. t. m. v veliki filharmonični dvorani, znameniti in tudi pri nas dobro znani ter visoko cenjeni Kwartet Poltronieri, so na sporedu dela naslednjih skladateljev: Boccherini, Beethoven in Smetana. Boccherini je zastopan s svojim klasičnim delom, prav tako tudi Beethoven. Smetana pa z eno svojih najlepših umetnin, z godalnim kvartetom, ki ima naslov »Z mojeg življenja«. O posameznih delih bomo še spregovorili, danes pa še opozarjamo na ta koncert, ki bo prav gotovo eden najlepših v letošnji sezoni. Predprodaja za koncert Poltronierieva Kwarteta je začela danes v Knjižarni Glasbene Matice.

—lj Na prihodnjem simfoničnem koncertu, ki bo v ponedeljek, dne 15. t. m., bomo med drugim slišali Schubertovo uverturo Rozamunda in Lisztovo simfonično pesnitev Preludij Obeli sta napisani za polni orkester. Oba moista, ki sta ustvarjala ta umetnina, sta naš koncertni publik dobro znana. Schubertova odlična v vseh njeznih delih globoko občutena melodika vstaja na je močnej v instrumentalni s trator slišano silica in izraža vsa sveta čustva, ki jih je zlij v svojo skladbo. Pre-

ljudji so eno najznamenitejših Lisztovih simfoničnih del. Poleg Schuberta in Liszta bomo slišali še Santiovo Suito za godalni orkester in Tartinijev Koncert za violončelo in orkester v D-duru, ki ga bo izvajal soločist Cenda Sedlbauer ob spremljevanju simfoničnega orkestra. Tudi X. simfonični koncert bo vodil naš priznani in velezaslužni dirigent Drago M. Sijanec. Vršil se bo v ponedeljek, dne 15. t. m. ob polj 7. uri zvečer v veliki unijski dvorani.

—lj Zopet vrsta lepih dni. Gregor danes ženi ptice ob najlepšem vremenu. Vreme se je zopet ustalilo kakor februarja. Zato so pa jutra še precej hladna, ker je ponoči jasno. Ponoči se burja unese, podnevi pa še prinaša hladen zrak. Vendar včeraj ni bila več tako močna kakor v sredo. Po- poldne se je malo bolj ogrelo kakor v sredo; najvišja temperatura je znašala večeraj 11.4°, kar je pa še vedno precej manj kakor prve dni tega meseca. Zanimivo je, da je bilo danes jutro še hladnejše kakor včerajšnje; minimalna temperatura je znašala davi —3.8°. Nebo je bilo davi še vedno povsem čisto in obeta se prijeten dan.

—lj Sedanja umetnostna razstava akad. slikarja Frana Klemenčiča v Kosovem salonu v prehodu nemočnika je, čeprav obsega le manjše število umetnin, jasen prikaz njegove bogate ustvarjalne sile. Mojster Klemenčič ima za seboj 30 let vztrajnega in plodonosnega dela. Za njegovo sedanja razstavo vlada splošno zanimanje.

—lj Knjižarna Tiskovne zadruge je založila prof. Frana Sita: Književstvo, ki izide še v teku meseca marca. Ker bo knjižica izšla le v omejeni nakladi, sprejema Knjižarna Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova 3, prednaločila. Večana knjižica stane v predprodaji Lir 42.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 12. marca, ob 15: Deseti brat. Izven. Cene od 12 lir navzdol.

Sobota, 13. marca, ob 17:30: Mirandolina. Red B.

Nedelja, 14. marca, ob 16: Hamlet. Izven. Cene od 15 lir navzdol. 100 predstava.

Ponedeljek, 15. marca: Zaprt.

OPERA

Petek, 12. marca: Zaprt. (Generalna.)

Sobota, 13. marca, ob 17: Evgenij Onegin. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Nedelja, 14. marca, ob 14: Princica in zmal. Mladinska opereta. Izven. Cene od 20 lir navzdol.

ob 17: Zemlja smehljaja. Opereta. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Mladinska opereta Golovina in Gregorica: »Princica in zmal« bo uprizorjena prvič v letošnji sezoni v nedeljo ob 14., na kar opozarjamo mladino in starše.

H. P. Jacobsen:

„BORBA Z BOGOVI“

Roman se dogaja pred 3500 leti, ko se je na Egejskih otokih začela razvijati prva civilizacija na evropskih tleh. Njegova vsebina je nepretrgana veriga dramatično napetih dogodkov, ki jih je pisatelj nazljal tako mojstrsko, da bo čitatelj rad ponovno posegel po knjigi in jo vedno na novo z užitkom bral.

Roman bo izšel v zbirki »Dobre knjige« sredi tekočega meseca.

Radio Ljubljana

Tudi naša ljudska umetnost ima osnove v davnini

Znanstvenik lahko zaslefuje elemente naše ljudske umetnosti v prazgodovini — Zanimive ugotovitve o prazgodovinskih osnovah slovenskega narajanja

Ljubljana, 12. marca. Da ljudska kultura ne nastane v kratki dobi in da njo postranska veja tako imenovane višje kulture plemstva, zobraženev ter da njeni začetki segajo v davnino smo skušali opozoriti nedavno, ko smo govorili o pomembnih ugotovitvah dr. Rajka Ložarja v razpravi »Prazgodovinske osnove slovenskega narajanja« v »Etnologu«. Najavedemo še nekaj zanimivih ugotovitev znanstvenika o naši etnografski umetnosti in drugih sestavnih in prvihah ljudske kulture našega ljudstva.

Začetki naše ljudske umetnosti

Znanstvenik pravi, da je bilo o slovenski ljudski umetnosti napisano že mnogo razprav; za večino teh spisov pa je značilno, da pisarji niso iskali nobene zveze z našo prazgodovinsko umetnostjo. Delno je to opravičljivo, ker so raziskovalci obravnavali stvarino, ki je nedvomno pod vplivom visoke umetnosti torej izhajajoča iz zadnje stopnje etnografskega razvoja. Toda pri proučevanju naše ljudske umetnosti se je pokazala nujna potreba po razlagi s pomočjo prazgodovinskih našlet. Dr. Ložar ugotavlja, da naša etnografska umetnost vsebuje več določeno med seboj razlikujočih se slogov ki se čutijo predvsem v ornamentiki. Gorenjska na primer je območje naravnostnega rastlinskega okrasa, ki ga nima v tej obliki nobena druga pokrajina. Nasprotno Gorenjske je Bela Krajina kot območje geometričnega okrasa, ki ga nima nobena druga pokrajina. Ta mot v glavnem opredeljuje stil in prehod v prazgodovinskega pisarja. Slika pravi v opisu belokranjskih pisarjev, da so ornamentične pisane podobne okrasom lončenih posod, ki so jih našli v Podzemlju (Te izkapanine so shranjene v ljubljanskem muzeju). To se pravi, da so oblike okrasov na pisanih srodne oblikam okrasov iz halštadske dobe. To opažanje dr. Ložar izpopolnjuje z ugotovitvijo, da na ornamentični keramiki iz Grma pri Podzemlju zmed motivov pisane spominja zlasti spiralno drevesce, dvojna voluta, imenovana steličica. Ta mot v se začne v Belo Krajino na blizu ilirski prebivalci. Geometrični, pretežno trikotniški ornament in kašasta motivika so pa mnogo starejši; to je ostanek neolitnega, neomečnega, trakasto ornamentnega stila, pravi dr. Ložar.

Kako so se ohranile prastare prvine umetnosti?

Znanstvenik je tudi pripravljen na ugovor, češ kako naj bi se ohranile tisoletja isti in podobni motivi, ko ni dejanske kontinuitete. Morda se zde razlage, ki skušajo te motive in ves slog razložiti lokalno, verjetneje. Te razlage pa res ne morejo v tem primeru razložiti, kako je nastal geometrični v Beli Krajini saj ni omejen le na pisarje, temveč se pojavlja tudi v vazenari in celo v glasbi. Na povsem podobne značilnosti. Daje je treba upoštevati, da belokranjski geometrični ornament ni osamljen temveč da je v vzhodni Evropi razširjena cela vrsta takšnih slogov. Zemljepisna slika ozemlja sledi slogov nedvomno kaže, da so tu in tam ostali še otoki nekdanje starišnjegega področja geometrizma, ki je prazgodovinskega porekla. Eden takšnih otokov bi bila to reč tudi Bela Krajina. Dr. Ložar pravi, da je belokranjski geometrični ornament nedvomno ostanek prazgodovinske tradicije in sicer tako po svojih motivih kakor psiholoških sestavnih. — Ne pa mogoče niti izvor gorenjskega sloga kakor tudi ne vzhodnoslovenskega; tu se nabirajo v večji meri uveljavljala rano zgodovinska tradicija iz dobe naselitve Slovencev.

Prazgodovinski središči razvoja v hšah?

Raziskovalec ugotavlja tudi žive odnose med etnografsko in prazgodovinsko, tako imenovano materialno kulturo; v tem pogledu prihaja v poštev predvsem hiša, potem pa po vrsti drugi elementi, in pr. orodje orožje noša. Doslej ugotovljeni tipi prazgodovinskih bivališ na naših tleh so jama »Zialka« sama ali poljana na prostem, stavba na kolih in kočja. V rimski dobi se pojavijo tudi zidana hiša ki je bila prej neznana. V primer s temi vrstami prazgodovinskih bivališ so bivališa našega ljudstva ene same vrste: hiša, ki je bila prvotno lesena, potem pa po pokrajinah in časih precej različna po kombinaciji lesnega in zidancga dela. Zasnih bivališ se skoraj ne moremo šteti, n. pr. oglearske kolbe in lubja pastirskega stana itd. Iz tega bi morda kdo sklepal, da je zelo malo stikov med našo kmetičko hišo in prazgodovinskimi bivališi. Dr. Ložar ugotavlja, ugotovljeno je, da je pri

nas več točno omejenih hišnih tipov, ki se držijo določenegega ozemlja, tako da obstoji več hišnih okrožij ali pokrajin. Ti krogi niso nastali pri nas temveč so vmes odtrgali, ki jih pošilja jo na naše ozemlje sosedni krogi. Toda delno gre med njimi za zelo stare vrste, ki izhajajo iz dobe pred naselitvijo Slovencev. Najmanj prazgodovinskega nima na sebi osrednja slovenska hiša. Na severnem robu se je pa še ohranila »dimnica«. Nedvomno prazgodovinsko je dro dimnice je prostor z ognjiščem. Zanimivo so tudi hiše na južnem in zahodnem robu slovenskega ozemlja; med njimi je posebno pomemben tip »vrhlinevne hiše« bivališče v nadstropju nad hlevom. Zelo verjetno je pravi dr. Ložar, da pomeni ta tip vrhlinevne doma tisto hišno obliko, ki so nje osnove dane v prazgodovinskih stavbi na kolih. Za točno tipološko in razvojno sliko naših hiš pa še ni končano osnovno pripravljeno delo; predvsem bi bilo treba zbrati gradivo. — Manj verjetna je prazgodovinska tradicija pri gospodarskih poslopih (Etnografsko je obravnaval doslej pri nas le dr. A. Melik kozolec).

Posoda, noša, orožje

V opremljenosti hiše so se kazali še nedavno sledovi prazgodovinskega razvoja v lesenih kuhinjskih pripravah. Leseni izdelki pomenijo praktično stopnjo, lončena posoda je pa že znak višje kulture. Pri staroslovenskih najlajših preseneča, da je zelo malo keramike, kar je v pravem nasprotju s prazgodovinskimi razmerami. Iz tega bi lahko sklepali, da so bile prazgodovinske kulture na tem ozemlju na mnogo višji stopnji, ko so se naselili Slovenci, ki niso še uporabljali toliko keramičnih posod. Leseno je bilo po večini tudi orožje in delno celo orožje. Pri nas so pripisovali tem predmetom malo pomena, zato jih ni zbranih mnogo v muzeju. — Elementi sečanje osrednje slovenske noše so po izvoru skoraj vsi iz dobe visoke kulture, ostalno starejših plasti hranijo le Panonija, Bela Krajina in posamezni osrednji deli slovenskega. Prvine, ki segajo v prazgodovino, so tudi kožuhi in oblačila iz kože, obuva in p. k. vala iz lesa itd. — Za proučevanje lovske priprave se mora raziskovalec tudi poslu-

žiti prazgodovine. Dr. Ložar omenja razne primere trnka in pasti z Barja. — Ozirati bi se bilo treba tudi na prevozna sredstva kot prvine davne ljudske kulture, n. pr. na čolne; zdaj je pri nas že povsem neznana oblika iz drevesnega debela izdelanega čolna »brunika« ali »dolbenka«, ki jo poznamo iz prazgodovine, iz lože stavb na kolih na Barju, a te vrste čolni so še vedno v rabi na jugovzhodu našega ozemlja.

Nasledniki prazgodovinskih naselencev

Kako so mogli poznejši naseljenci prevzeti kulture prejšnjih plemen ter da so se prvine ljudske kulture ohranile tisočletja na istem ozemlju, kakor da je tam živel isto ljudstvo? Na to nam odgovarja raziskovalec v sklepih ugotovitev. Gre za tipološko kontinuiteto; v naši etnografiji je določeno število tipov in elementov, ki jih zgolj etnografsko ni mogoče razložiti in so nedvomno razpadline ali ostaline drugih kulturnih enot. Upoštevati je treba še, da sodelujejo činitelji razvoja, prihajanja in preseljevanja kultur, dejstvo tradicij in analognih oblik, skratka neka istovetnost v zgodovinskem smislu. Naše ozemlje ni bilo nikdar povsem prazno. To dokazuje tudi antropologija. O antropološki osnovi kontinuitete prazgodovinskih prvin v sedanjem razsevu Slovencev še nimamo potrebnih študij. Niko Zupančič je pa vendar na podlagi prazgodovinskega lobanjskega gradiva prepričevalno pokazal vpliv ilirskega in keltskega raznega elementa na antropološki razvoj Slovencev, ki se jasno kaže v postopni brankifalzaciji prvotno pretežno dolgovlavih priseljencev. Najmlajši slovanski dotok noriškimi rasami prvin je podlegel močnim avtohtonim silam, naseljencem, ki so bili naseljeni od davnine v tem delu južnovzhodne Evrope. To se pravi, da je rasa prvotnih prebivalcev ostala v bistvu nespremenjena ter da smo tudi rasno nasledniki prvotnih naselencev. Ohranili so se elementi prvotne ljudske kulture, ohranile so se pa tudi sile, ki oblikujejo rasno človeka kakor so ga oblikovale na tem ozemlju pred tisočletji.

Francija ima težave s preskrbo

Težke posledice izgube francoske kolonijalne posesti v Afriki

Francija je izgubila svoje afriške kolonijalne posesti in zato se nastale težave v preskrbi njenega prebivalstva z življenjskimi potrebščinami. Novi francoski energetični prehranbeni minister je že segel po odločni ukrepih, da odstrani nevarnost večjih motenj. Afrika je igrala veliko vlogo v preskrbi Francije z žitom, maslom, oljem in sočivjem.

Najbolj občutljiva Francija izgubo afriških kolonij v pogledu dobave masla. Že lani v decembru so m. rali zelo skrajni obroke masla. Kmetijski minister je odkrito izjavil, da do letošnje jeseni ni mogoče pričakovati zboljšanja v tem pogledu, ker bo urebivalstvo dobivalo samo maslo. Ta čas je bilo pa francosko kmetištvo pozvano, naj napne vse sile, da bi letošnji pralek oljarskega olja večji. Površina z oljarskimi zrasejega polja naj bi se povečala na 250 tisoč ha. Nemčija je dala Franciji na razpolago dovolj semen. Zvenkrat zato, da spozna francoski kmet zvojen narodni dolžnost in da se oklene pridelovanja oljarskega računa drugih poljskih pridelkov. Omejilo naj bi se zlasti pridelovanje sladkorne pese, čeprav tudi sladkorja Francija nima v izobilju.

Iz Afrike je dobivala Francija prej tudi mnogo sočivja, da ga ji ni primanjlovalo v času med žito in poletjem, ko domačega ni na razpolago. Letos Franciji zelo primanjkuje sočivja. Dela se pa z vso verno na t., da bo prihodnje leto v tem pogledu položaj boljši. Vse sile mora Francija zastaviti, da obdrža dosežene obroke kruha. Mnogo žita je, kot rečeno, dobivala iz svojih afriških kolonij. Kmetijski minister je rap vedal križarsko vojno za oddajo žita državi. Obrtni se h-če na učitelstvo, duhovščino, vojske iz prve svetovne vojne, prefekte in uradništvo s pozivom, naj prepričajo kmetje, da je treba oddati vsako žitno zrno, da se žito p. d. nuben m. p. gojem ne sme uporabljati za krmo prašičev in perut-

nine in da je treba zlasti napraviti konec peki belega kruha. Minister je izjavil, da je naravost škandal, da nekateri ljudje je vedno jedo bel kruh. V Lionskem okraju so oblasti zaprle 65 pekarij in mlinov, ker so proti predpisu m. se vedno mlekijo belo moko, očnoso peki bel kruh.

Odločen nastop kmetijskega ministra je našel po vsej Franciji velk odmev. Vse kaže, da se je francosko prebivalstvo v nujni sili in stiski stnilo v disciplinirano celoto, da prebrod najtežje časa. V primeri z vprašanjem žita in olja preskrba francoskega prebivalstva z v. m. se daleč ne igra tako važne vloge. Toda vno v Franciji ni tako izrazito pijača in užitek kakor drugod, temveč del ljudske prehrane.

Vedeževalec obtožen umra

V Colmbri na Portugalskem so aretirali nekoga moža, ki je obtožen, da je s proročanjem usmrtil človeka. Vedeževalec, znan zlasti po vaseh okrog Coimbra, je sprejel nekoga nekoga kmetja, ki bi bil rad zvedel kakšno bodočnost ga čaka. Vedeževalec ga je srepo pogledal, potem je pa iztegnil roke proti njemu in zaklical: Zapisi si smrti! Hitro domov, da ne umreš brez mrtvaške sveče. S kmetom sta prišla k vedeževalcu dva sosedja, ki sta prestrašeno odskočila. Kmet sam je pa kriknil in se zgrudil. Oba sosedja sta hotela poklicati zdravnika, toda vedeževalec je izjavil, da to ni več potrebno, ker je kmet že mrtav. In moč se je še bahal, da je njegovo smrt slutil, odnosno napovedal.

Oblasti so se seveda začele zanimati za nenadno kmetovo smrt in prišle so do prepričanja, da jo je povzročil vedeževalec. Kmet je namreč kmetu izjavil, da se stoji na pragu smrti, se je slednji tako prestra-

S tuniškega bojišča: protitankovski top, pripravljen za ogenj proti sovražnim oklopnim vozilom

šil, da ga je zadela srčna kap. Oblasti so izsledile tudi šarlatanskega pajdaša, ki mu je povedal, da je dotični kmet bolan. Zato so vedeževalca aretirali in obtožili umora.

Silni viharji na Švedskem

Na Švedskem so divjali zadnje čase silni viharji, ki so povzročili mnogo škodo zlasti po gozdovih. Švedski list »Dagens Nyheter« poroča, da so viharji podrli samo v okolici Surahammer v gozdovih okrog 40.000 dreves. V okraju Vestmanland je podrlih več sto tisoč dreves. V okraju Katrineholm so podrl viharji dobro polovico dreves. Škoda je ogromna.

Zvišanje poštnih pristojbin na Madžarskem

Z odlokom madžarskega trgovskega in prometnega ministrstva so bile s 1. marcem zvišane pristojbine v poštnem, hrz. javnem in telefonskem prometu v Budimpešti so bile zvišane telefonske pristojbine v krajevem prometu od 12 na 20 vinarjev za vsak pogovor, osnovna pristojbina pa od 12 na 16 pengő mesečno.

Napoleonovega imena ni poznal

Približno leto dni po kronanju cesarja, ko je bil Napoleon na višku svoje slave, je dejal nekoga dne svojemu komorniku. Rad bi vedel, če je v nacionaliziranem svetu še človek, ki mojega imena ne pozna. Če bi našli takega človeka mi morate to povedati. Komornik se je začel zanimati za ljudi, ki bi Napoleonovega imena ne poznali in ni jih bilo treba daleč iskati. V samem pariskem predmestju je našel skromnega obrtnika, ki je živel ločeno od sveta in se ukvarjal samo z lesorezi. M. z. ni ničesar vedel o veliki francoski revoluciji in o smrti Ludvika XVI. Tudi o Napoleonu ni ničesar slišal in njegovo ime mu je bilo povsem tuje.

Meinlov koncert

Po poročilu generalnega ravnanja podjetja Julius Meinl, d. l. r. F. Schingela obsega zdaj Meinlov koncert s sedežem na Dunaju 30 podjetij s 600 trgovinami. Oganjalec tege koncerta za proizvodnjo in prolažo se razpršila preko srednje in južne Evrope. V mnogih krajih, kjer je divjala vojna, so bila Meinlova podjetja uničena, pa so jih v pretežni večini kmalu obnovili.

PERICE

Janez skrbi za vse, tudi za gospodinstvo. Ima mnogo perila in zato je naje dve perici — Zakaj si nare del perici in obe gluho nemi? — Ga vpraša prijatelj. — Misli sem, da bosta delali hitreje, ker med pranjem ne bosta mogli klepetati. — No in? — Bil sem neumen. Pogovarjala se z rokami.

PRIJATELJSKI NASVET

— Sam ne vem, kaj bi storil s svojimi pesmimi, ali bi jih sežgal ali objavi? pravi mlad pesnik svojemu prijatelju. — Veš kaj, prva ideja je vedno najboljša.

PROFESOR NA POŠTI

— Povedali so mi, da je prišlo na moj naslov pismo. Kje bi ga mogel dobiti? — Tu pri meni. Kakor se pa piše? — Kako se pišem? Smešno vprašanje! Poglejte na kuverto, pa boste videli.

V zrcalu anekdot Napoleon

— Kako to, Sire, — je vprašala neka lepota Napoleona, — da hrepenite po tolikih svojih zmagah še vedno po lavarikah? — Zakaj se pa vi še vedno šminkate, čeprav ste tako lepi? — ji je odgovoril Napoleon z vprašanjem.

Bernard Shaw

Bernard Shaw ne trpi, da bi ga kdo med delom motil. Z brezobzirnimi ljudmi je navadno kratak in jasen. Nekdo se je zglasil pri njem neki novinar, da bi govoril z njim. Med drugim ga je vprašal, ali ga novinarji pogosto nadlegujejo z raznimi vprašanji. — Zelo pogosto, — mu je odgovoril Shaw.

— Kako se jih pa odkrižate? — Kaj enostavno — povem jim, da sem se umaknil iz javnega življenja in da ne pišem več. — Imenitno! Kaj pa trenutno pišete? — je nadaljeval novinar. — Ne pišem več — umaknil sem se iz javnega življenja, — mu je odgovoril Shaw.

Menjškov

Ruski car Nikolaj I. je zelo rad delil odklopanja in večkrat se je pripetilo, da so bili odklopani tudi taki, ki tega niso zaslužili. Nekdo je pristopal car s svojim spremstvom predavanju nekoga slovečega inozemkega zvezdoslovca. Učenjakovo predavanje mu je postalo kaj kmalu dolgočasno in car se je obrnil k svojemu ljubljencu knezu Menjškovu: — Ta zvezdoslovec pa ni nobeno svetilo. — Vaše Velikanstvo mora upoštevati vzrok njegove treme. Zvezdoslovec mora izgubiti glavo, če vidi pred seboj toliko zvezd, ki so med njimi le redke na pravem mestu. — je odgovoril Menjškov. S tem je m. št. mnoge odklopance iz carjevega spremstva.

Bradač

Bivšemu češkoslovaškemu kmetiškemu ministru Bradaču je potelil nekdo eden izmed njegovih uradnikov, koliko dela ima.

— Danes sem srejal štirideset delegacij. Ali veste, kaj to pomeni? — Seveda vem, — je odgovoril minister smeje. — Najmanj štiri milijone kron za nepredvidene podpore.

Rossini

Skladatelj Rossini je prinesel nekdo eden njegovih učencev dve svoji skladni, da bi slišal mojstrov sodo o svojih prevencih. Ko je odigral prvo, mu je dejal Rossini:

— Druga mi ugaja bolj...

Bernard

Slavni francoski književnik Tristan Bernard je nekdo poučeval mlade pisatelje, kako se je treba vesti v prirobo občinstva.

— Recimo da predavate v tem primeru morate biti zelo taktni. Važen je zlasti konec. Ko je vaše predavanje končano se morate občinstvu prikloniti, da pokažete tako svoje hvaležnost, da vas je poslušalo. Potem pa t. h. po pristih oddite...

— Po pristih? — ga je vprašal nekdo zasčuden. — Da, po pristih, ker bi mogli sicer koga zardati iz prijetejnega sna, — je odgovoril Tristan Bernard.

GEORGES OHNET:

28

ROMAN

Ce bo pa

ta vpliv povsem prevladal in rešil Kristijana, če bi ga spravil zopet na pravo pot, mar bi ne bila to največja sreča?

Zato je pametno sklenil prepustiti lečenje svojega sina še nadalje tej mladosti, tej nedolžnosti in lepoti. Poslovil se je torej od rodbine Harnoy, sinu je pa naročil, naj se pripelje k njemu v Deauville, ker bi se rad pomenil z njim o raznih zadevah izvoza, o katerih bi rad slišal njegovo mnenje.

Kristijanu se je odvalil kamen od srca, ko so se oče, maceha in njen prijatelj odpeljali. Vse, kar ga je zdaj motilo v njegovem enoličnem, zato pa blaženem miru, mu je bilo nezno. Hodil je za silo že sam ob palici in vsako dopoldne, ko je bila Genevieve zaposlena v gospodinjstvu, je sedel v hrastovem gozdiču na travi, kjer je počasi kadil in sanjari. Med gozdičom in cesto je ozek jarek, ki bi ga bil lahko prestopil. Po cesti je hodilo malo ljudi, le tu

pa tam je prišel mimo kosec s koso na rami ali oglar, namenjen k svoji kopli.

Dan po posetu gospe Vernierove je odšel Kristijan in zmenil za ta pozdrav, mu je kolezar zaklical tihi gozdiček. Mirno je prebiral novine in poslušal čirikanje murnov v travi. Vročina je pritiskala vso naravo k tlem in ozračje je drgetalo v solčnih žarkih.

Kar je padel kamenček na njegovo nogo. Dvignil je oči in zagledal mladeniča, ki je stal naslonjen na kolo in mu smeje kimal v pozdrav. Ker se pa Kristijan ni zmenil za ta pozdrav, mu je kolezar zaklical veselo:

— No, kaj me ne poznaš? Menda si si pokvaril tu na kmetih oči.

Kristijanu se je zmračil obraz. Pred njim je stala Etienneeta Dharielova. — Glej, kako čudna pota mora hoditi človek, če hoče priti do tebe... Kako zaupen bi bil na tvoj pozor, če bi bil med nama jarek, — je dejala mlada žena. — Eh, ga na preskočim! Opravičil me boš, če bi mi kdo to očitil.

Naslonila je kolo na drevo in skočila čez jarek. Kristijan je bil sicer nejevoljen, vendar pa ni mogel tajiti, da Etienneeta še n'koli ni bila tako mikavna kakor zdaj, ko je imela na sebi možko obleko. Njeno običje v okviru kostentene moške lasulje je bilo razkošno izzivajoče. Prijela je Kristijana za roko ga poljubila na obe lici kot dober tovariš, potem je pa sedla k njemu v travo.

— No, dravec moj, ali si si še onomogel? Če bi vedel, kako sem že hrepenela po tebi! Toda povej

mi, — zdi se mi, da mojega pisma nisi bil nič kaj vesel. Lahko bi mi bil vsaj odgovoril. Roke si menda nisi zlomil. Toda ne govori več o tem. Tvojo lenobo pripisujem drugim tvojim grehom. Toda zdaj, ko si zopet zdrav, se morava malo pomeniti. Vekoma menda ne misliš ostati tu. Toži se nam že po tebi, meni in tvojim prijateljem, vsi obupani smo že. Deauville je brez tebe dolgočasno gnezdo in kazino je izgubilo svojo privlačnost. Celotno morje je nekam porumeno, odkar te ni. Pokonci torej! Vrni se, dragi moj, ne ostani niti trenutek več v tej puščobi, kjer si tako sam. Blizu se čas konjskih dirk — torej najugodnejši trenutek, da se vrneš v Deauville.

Smehljala se mu je pri teh svojih besedah, izgovorjen h z veselim glasom in počasi se mu je približala ter se privila k njemu. Objela ga je okrog vratu in ga zavila v parfum, ki ga je tako živo spominjal na urice naslade in razkošja. Napela je vse sile, da bi ga omamila in ga spravila nazaj v svoje naročje.

Ni ji obrnil hrbta, pač je pa odgovoril mirno: — Draga moja, ljubše bi mi bilo, če bi ne bila prišla k meni. Prosi sem svojega očeta, naj ti v mojem imenu sporoči to prošnjo. Vidim pa, da se nisi prav nič izpremenila in da te mika najbolj to, kar bi ti moralo biti povedano.

— Toda vživi se malo v moj položaj, dravec moj — Bolje bi bilo, če bi se ti živela v moiega Sem tu pri dobrih ljudeh, mirnih in skromnih. Ti ne razumeš kakšen vtis bi naredilo na nje, če bi me kdo presenetil v pogovoru s teboj Seveda, lahko

bi zopet preskočila jarek, kakor si ga malo prej in lahko bi se urno odpeljala na kolesu. Toda jaz bi moral vse pojasnjevati in to bi mi bilo zelo neprijetno. Stori la bi bila mnogo pametneje, če bi bila ostala v Tourville in mirno počakala, da bi povsem ozdravel.

— Kako to? — ga je prekinila Etienneeta. — Mar naj se zapiram pred vsem svetom, dočim se ti lečiš tu s krvavim mlekom? Menda se mi posmehuješ, dravec moj.

— Upal sem, da te bo skrb za moje zdravje naučila večje potrpežljivosti.

— Jaz pa ne razumem, kakšna bi bila korist tvojega zdravlja, če bi še ostal tu... Saj si svez kakor rožni popek. Hodiš zdaj ob palici in hodiš boš še mnogo lažje, če se boš opral na mojo ramo. Če hočeš samo iz zdravstvenih razlogov ostati tu, ti svačeno obljubim, da ti bom noskrbela za enako udobnost tudi v Deauville.

— Kaj naj bi me pa sicer priklepalo na ta kraj? — je vprašal Kristijan z nejevoljo, ki je ni hotel več prikrivati.

Pogledala sta si naravnost v oči. Etienneeta posmehljivo. Kristijan odločno.

Zdaj je njena vihravost prvič naletela na njegov odpor. Imela je povsem jasen občutek, da ji je duhovno že ušel in da se ji hoče izmuzniti tudi telesno. Zadržala je in drgetanje, ki ni moglo veljati za nasmeh, ji je zaisralo v kotičkih ust. Znala se je na premagati da je odgovorila z mirnim in priljubljenim glasom: